

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
to'garak rahbari

_____ning
20__-20__-o'quv yiliga iqtidorli
o'quvchilar uchun

“TIKUVCHILIK”

TO'GARAK

HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

Maktabdan kasb va tilni bilib chiqqan bola jamiyatimizning katta yutug‘i, bilmagani muammo.

Shavkat Mirziyoyev.

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

20__-20__-o‘quv yiliga iqtidorli o‘quvchilar uchun tuzilgan “Tikuvchi” nomli to‘garagining ISH REJASI

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Kiyimning vazifalari va sinflanishi	1		
2.	Tikuvchilik ustaxonalarida ish o‘rnini tashkil qilish	1		
3.	Qo‘l ishlari uchun ish o‘rnini tashkil qilish	1		
4.	Gazlama va materiallarni bichish	1		
5.	Qo‘lda bajariladigan ish turiari	1		
6.	To‘g‘ri qaviqlarning bukib ko‘klash qaviqatorlari	1		
7.	Iroqsimon qaviqlar	1		
8.	Petlya qaviqlar	1		
9.	Bezak qaviqlar	1		
10.	Mashina baxyalar va baxyaqatorlar	1		
11.	Ikki ipli zanjirsimon chokning hosil bo‘lishi	1		
12.	Yarimavtomatik mashinalar va tikuv mashinalarining sinflanishi.	1		
13.	Tikuv mashinasi ignalarining tuzilishi va sinflanishi	1		
14.	Mashinada bajariladigan ishlar uchun ish o‘rnini tashkil qilish	1		
15.	Ziy choklar	1		
16.	Taxlamalar	1		
17.	Namlab -isitib ishlash jihozlari va moslamalari	1		
18.	Namlab isitib ishlash tartibi	1		
19.	Kiyimning mayda detailarini tikish	1		
20.	Yenggil kiyimdagi cho‘ntak qopqoqlar	1		
21.	Tikuv buyutnlarida ishlatiladigan bezak materiallarni tikish	1		
22.	Releflar.	1		
23.	Ag‘darma chokli petlvalar	1		
24.	To‘g‘ri gazlama bo‘lagidan petlvalar vasash.	1		
25.	Qoplama cho‘ntakka ishlov berish	1		
26.	Taqilmalarga ishlov berish	1		
27.	Bostirma qopqoqli taqilma	1		
28.	Yoqalarga ishlov berish.	1		
29.	Bo‘yin o‘miziga ishlov berish usullari	1		
30.	Yeng o‘miziga ishlov berish	1		
31.	Yeng uchiga mag‘iz chok bilan ishlov berish	1		
32.	Yenglarga ishlov berish va o‘mizga o‘tqazish	1		
33.	Ko‘ylakning bel qismiga ishlov berish	1		
34.	Ko‘ylakning etak qismiga ishlov berish	1		

Mavzu: Kiyimning vazifalari va sinflanishi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolariga tikuvchilik texnologiyasi bo‘yicha dastlabki zarur bilimlar berish, tikuvchilik texnologiyasi asoslarini o‘rgatish va ularda kerakli ko‘nikma va malakalarni shakllantirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, tikuvchi mutaxassislardan yuqori bilimli bo‘lishni, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim ephil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism:

- a) Salomlashish.
- b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash:

- a) Savol – javob o‘tkazish.
- b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Kiyim - bu materiallarning odam tanasidagi qobiq sistemasi bo‘lib, tanani iqlim ta‘siridan saqlaydi va odamning

o‘ziga xos ba‘zi xususiyatlarini namoyon qiladi. Kiyim kishilik jamiyati rivojlanishining ilk bosqichlarida paydo bo‘lgan va jamiyat taraqqiyotiga mos ravishda rivojlanib, o‘zgarib kelgan. U ijtimoiy tuzum, texnika va iqtisodiyot taraqqiyoti, xalqlar milliy madaniyati xususiyatlarini, turmush tarzi, iqlim sharoiti, badiiy did va an‘analarni o‘zida aks ettiradi. Kiyim deganda ich kiyim, ustki kiyim, bosh kiyim, qo‘lqop, poyafzal kabilarning kyeng kompleksi tushuniladi. Tikuvchilik buyumlariga kiyimdan tashqari uy-ro‘zg‘or buyumlari (dasturxon, sochiq, ko‘rpa - yostiq jildlari) texnik buyum va anjomlar (avtomobil g‘iloflari va yopqichlari, chodirlar, qoplar) kiradi. Kiyim o‘z navbatida maishiy va ishlab - chiqarish kiyimlariga bo‘linadi. Maishiy kiyimlarga kundalik kiyim, tantanali kiyim, uy kiyimi, sport kiyimlari, shuningdek ich kiyimlar, korset buyumlari, cho‘milish kiyimi, bosh kiyimlar kiradi. Ust kiyim ich kiyim va korset buyumlari turkumidagi kiyimlar ustidan kiyiladigan kiyimlardir, unga palto, plash, pidjak, nimcha, jaket, ko‘ylak, xalat, bluzka, yubka, erkaklar ko‘ylaklari, kombinezon va shimlar kiradi.

Ich kiyim - bu bevosita odam badaniga kiyiladigan kiyimlardir: ich ko‘ylaklar, ostki yubkalar, tungi ko‘ylaklar, yaktakchalar, bolalar ishtonlari, kalsonlar, pijamalar.

Ishlab chiqarish kiyimi - xalq xo‘jalagining turli sohalarida ishchi tanasini ifloslanishdan va ish jarayonidagi nomaqbul ta‘sirlardan asraydigan kiyimdir. Ishlab chiqarish kiyimi maxsus, sanitariya va rasmiy kiyimlarga bo‘linadi.

Maxsus kiyim - ishlayotgan kishini atrof muhitning havfli va zararli ta‘siridan saqlaydi, masalan namdan, radiaktiv moddalardan, kislotalardan, nefit - moydan, changdan, organik erituvchilardan, issiqdan, zaharli kimyoviy moddalardan, ishqorlardan, elektr tokidan va hokazo. Maxsus kiyimlarga: kurtkalar, kombinzonlar, plashlar, paxtali kurtka-shimlar kiradi.

Sanitariya kiyimi - mehnat buyumlarini ishlovchidan va ishchini ishlab chiqarishdagi umumiy ifloslanishdan asraydi (oshpazlar, tibbiyot xodimlari, bolalar bog‘chalari xodimlari, oziq - ovqat bilan savdo qiluvchi savdo xodimlari va hokazolar).

Rasmiy kiyim (forma) - harbiylar, maxsus mahkamalar xizmatchilari, temir yul, aviasiya, dyengiz floti, maktab o‘quvchilari, hunar-texnika bilim yurtlari talabalari kiyimlaridir. Rasmiy kiyimlarga shinel, palto, kostyum, kitel, ko‘ylak, bosh kiyimlar kiradi. Kiyimlar yilning qaysi faslida kiyilishiga qarab yozgi, qishgi, bahorgi-kuzgi kiyimlarga bo‘linadi. Turli maqsadlarda kiyilishiga qarab ham bir necha turga bo‘linadi: kundalik kiyim, uy kiyim, tantanali kiyim, sport kiyimi. Jins - yosh alomatlari bo‘yicha erkaklar, ayollar va bolalar kiyimlariga ajratiladi. Hozirgi kiyimning asosiy vazifalari quyidagilardan iboiat:

1. **Utilitar kiyim** - amaliy, himoyaviy, ergonologik, gigienik vazifalarni o‘z ichiga oladi.
2. **Ijtimoiy kiyim** - regional, professional marosimlarga oid simvolik vazifalarni o‘z ichiga oladi.
3. **Estetik kiyim** - badiiy obrazli vazifa bilan aynan estetik vazifani o‘z ichiga oladi. Kiyimning vazifalari tarixan tashkil topgan. Insoniyat taraqqiyotining ilk bosqichlarida kiyim tevarak atrofning salbiy ta‘siridan muhofaza vazifasini o‘tardi. Turmush tarzi, faoliyat turi kiyimda spesifik elementlar paydo bo‘lishiga olib keldi. Kiyim utilitar – amaliy vazifalarni bajaradigan bo‘ldi. Jamiyatda boshliqlar, sinflar ajralib chiqishi kiyimga simvolik elementlarni kiritdi, diniy marosim kiyimlari paydo bo‘ldi. Odam dastlabki madaniy obrazlarni tevarak - atrofdagi borliqdan olardi, asta – sekin kiyimni badiiy obrazli hal etishga va uning estetik vazifalariga yetib keldi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Tikuvchilik ustaxonalarida ish o‘rnini tashkil qilish

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolariga tikuvchilik texnologiyasi bo‘yicha dastlabki zarur bilimlar berish, tikuvchilik texnologiyasi asoslarini o‘rgatish va ularda kerakli ko‘nikma va malakalarni shakllantirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, tikuvchi mutaxassislardan yuqori bilimli bo‘lishni, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism:

a) Salomlashish.

b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash:

a) Savol – javob o‘tkazish.

b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Tikuvchilik ustaxonalari kyeng, yorug‘, quniq va ozoda bo‘lishi kerak.

Devor va mebellarning rangi katta gigenik va pedagogik ahamiyatga ega.

Shuning uchun devorlar och, sokin ranglarga bo‘yalishi lozim. Ustaxona tabiiy va sun‘iy jihatdan yaxshi yoritilgan bo‘lishi kerak. Ustaxonalar ikki kishilik o‘quv stollari, yozuv taxtasi, magnitli taxta, kerakli miqdorda tikuv mashinalari va qo‘l ishlarini bajarish uchun ish stollari, bichish stoli va manekenlar bilan jihozlanadi.

O‘tirish uchun imkon boricha baland -pastligi rostlanadigan vintli o‘rindiqlar qo‘yiladi. Tikuv ustaxonasida ko‘zgu va kiyim ilgichlar bilan jihozlangan, kiyib ko‘rish kabinasi bo‘lishi kerak. Tikuv buyumlarini namlab isitib ishlash uchun dazmol, dazmol taxtasi, dazmol tagliklari bilan jihozlangan alohida joy ajratiladi.

Asbob - uskunalar, jihozlar, ko‘rgazmali qo‘llanmalar, ish namunalari maxsus shkaflarda saqlanadi.

Ustaxonada albatta birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish uchun zarur bo‘lgan dori-darmonlar bilan ta‘minlangan aptechka bo‘lishi zarur. Tikuv ustaxonalarida quyidagi ko‘rsatmalar ko‘rinadigan joylarga osib qo‘yiladi:

1 . Tikuv ustaxonasining ichki tartib-qoidalari.

2. Havfsizlik texnikasi qoidalari.

3. Mehnat, hunar haqida hikmatli so‘zlar.

4. Maxsus adabiyotlar, albo‘llar joylashtirilgan vitrina.

Tikuvchilik ustaxonasini jihozlash, ish o‘rinlarini to‘g‘ri tashkil etish havfsizlik texnikasi, sanitariya-gigieniya qoidalariga va estetik talablarga mos ravishda bajarilganda mehnat ko‘nikmalarini shakl la nt i rishga, mehnatga to‘g‘ri munosabatni va mehnat madaniyatini tarbiyalashga imkon yaratiladi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Mavzu: Qo‘l ishlari uchun ish o‘rnini tashkil qilish

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolariga tikuvchilik texnologiyasi bo‘yicha dastlabki zarur bilimlar berish, tikuvchilik texnologiyasi asoslarini o‘rgatish va ularda kerakli ko‘nikma va malakalarni shakllantirish.

Tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, tikuvchi mutaxassislardan yuqori bilimli bo‘lishni, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tkazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Qo‘l ishlari ikki guruga bo‘linadi:

1. Tik turib bajariladigan ishlar;
2. O‘tirib bajariladigan ishlar;

Tik turib bajarilgan ishlarda kiyim yoki detal stol ustiga qo‘yiladi, o‘tirib bajariladigan ishlar esa kiyim yoki detalni stol ustiga yoki ishchining tizzasiga qo‘yib qilinishi mumkin.

Tik turib yoki o‘tirib ishlayotganda gavda xolatiga ahamiyat berish zarur, chunki gavda holati noto‘g‘ri bo‘lsa, odam tez charchaydi, ish qobiliyati pasayadi va gavda qiyshayib qolishiga olib keladi. Talaba to‘g‘ri o‘tirish uchun oyoqlari polga yoki maxsus stulga to‘la tiralib turishi kerak. Oyoqlarni chalishtirib o‘tirmagan ma‘qul, aks holda qon aylanishi yomonlashadi. Gavdani va boshni to‘g‘ri tutib yoki salgina oldinga egib turish kerak.

Tikayotgan kiyim yoki detalni ko‘zdan 25 -30 sm masofada tutish kerak. Ish o‘mi yaxshi yoritilgan bo‘lishi, yorug‘lik chap tomondan tushib turishi lozim. Tik turib ishlaydigan talaba gavdani to‘g‘ri va qattiq tutib turishi kerak. Qo‘l ishlarni bajarishda quyidagi talablar qo‘yiladi:

- 1) bir detaldan ikkinchi detalga bo‘r chiziqlar o‘tkazish uchun nusxalama qaviq bilan yoki yordamchi andazani qo‘yib bo‘r lanadi.
- 2) detallarni bir - biriga vaqtincha qaviq qator bilan ulashda ipning rangi asosiy detal rangidan ancha farq qilishi kerak.
- 3) ipning uchi qaviqqator boshida tugilib, oxirida bir joining o‘ziga ikki - uchta qaviq solib puxtalanadi.
- 4) doimiy qaviq vaqaviqqatorlar uchun ishlatiladigan ipning rangi asosiy gazlama rangiga mos ravishda bolishi shart.
- 5) petlyalarni yurmashda qaviqqatorlar orasida ochiq, joy qolmasligi lozim.
- 6) detallarni ko‘klashda qaviqqator shu detaldagi nusxalama qaviq qator ustidan yoki bo‘r chizig‘i ustidan tushiriladi. Ko‘klab bo‘lgandan keyin nusxalama qaviq iplari olib tashlanadi.
- 7) qol qaviqqatorini bajarishda ishlatiladigan ip nomeri qaysi qaviq qayerda bajariishiga qarab tanlanadi.
- 8) qaviq yirikligi va qaviqqator zichligi gazlama qalin-yupqaligiga va shu qaviqqa qo‘yilgan talablarga bogliq boiadi.
- 9) qaliniigi har - xil gazlamadan bichilgan detallarni ulashda yupqa gazlamadan bichilgan detalni ust tomonga qo‘yish kerak. Ish tugagandan keyin ish o‘mini yaxshilab yig‘ishtirib, tozalab qo‘yish zarur.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat Iqtidorli o'quvchilarga 34 soatli "Tikuvchilik" to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

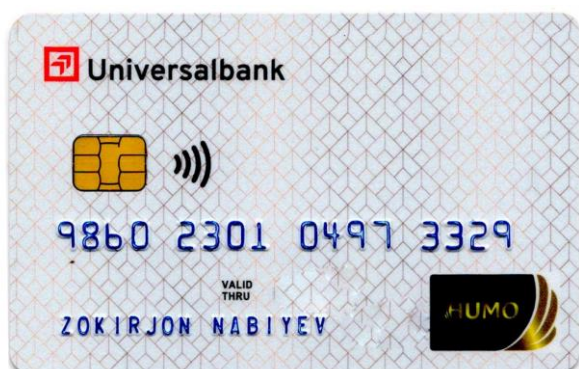
Narxi: 20 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.